

El mot atzucac ve a expressar situació sense sortida i això és precisament l'horitzó en que ens estem endinsant tots els essers vius del planeta Terra, accelerats per la derivada dels comportaments hegemònics especialment d'una part de l'espècie humana.

Sembla de calaix comprendre que una espècie confinada en un planeta de recursos finits, aquesta no es plantegi reproduir-se fins l'infinit i utilitzant els recursos de forma insostenible. Però tot i poder semblar una obvietat, l'aplicació d'aquest, podríem dir sentit comú, no ens resulta tan simple degut principalment al nostre do, atorgat o adquirit per casualitat (això ho deixo a les creences de cadascú), d'exploració i d'adaptació a gaire be qualsevol tipus de medi, combinat amb una gran capacitat d'enginy per combinar una gran varietat de recursos en pro de l'acomodació, especialment de supremacia i de immediata comoditat física i de lleure fins i tot egoista.

Uns diguem-li atributs que fan que la lliure reproducció dins de cada ecosistema pugui provocar, més tard o més d'hora, situacions de conflictes i lluites per a la consecució dels recursos minvants de l'entorn.

Una situació, podríem dir, de mini-atzucacs que indueixen a marxar per descobrir i gaudir de nous ecosistemes o conquerir-ne d'altres ja ocupats per gaudir o apropiat-se dels seus recursos, i per tant font de possibles malestars d'integració i fins i tot de guerra, mort i tot tipus de saquejos i sotmetiments.

I així hem anat ocupant una gran part del planeta, guerrejant sense parar i construint models de desenvolupament basats en la conquesta de més recursos i esclavització d'altres societats per a manipular-los.....i així ens hem anat endinsant cada cop més en l'horitzó del gran atzucac.

Fins i tot hi ha qui cerca justificació, o consol d'esperit, en que l'esser humà és així o en tot cas fora culpa del creador o de l'atzar de la creació.

Però, a parer meu, res més lluny de la realitat. Per que sigui quin sigui l'origen del que som, hem estat dotats de dues eines cerebrals de comportament, que els estudiosos anomenen el "racional conscient" i el "reptilià" és a dir quelcom així com el *raonament i l'instint*.

I val a dir que fins ara sembla que l'ús prioritari del reptilià simplement ens ha anat situant cada cop més en un carreró sense sortida, arrossegant i condemnant també a d'altres societats i formes de vida que per diferents circumstàncies s'interessen més per utilitzar el "conscient" o simplement fugen del seu atzucac per tractar de incorporar-se en d'altres menys escanyats.

Si ho mirem amb un xic més de perspectiva, la veritat és que qualsevol planeta resulta en si mateix un atzucac de recursos finits per el desenvolupament de la vida. Un raonament que podríem fer extensiu a l'univers i que ens porta directament al moll de l'os de les grans incògnites.

És l'univers un gran atzucac per a la vida?

És l'univers un nombre infinit d'atzucacs?

Podrà la vida anar saltant d'atzucac en atzucac fins l'Infinit?

Estem en un univers en que la vida esgota els recursos i s'esborra tot com en una pissarra?

O es torna a configurar un nou univers d'atzucac o atzucacs per a unes noves formes de vida?

No ho sabem!!!

Però mentre treballem i investiguem per mirar d'avançar en aquestes incògnites, la realitat és que, de moment, no disposem d'altre espai que l'atzucac que hem anomenat planeta Terra.

I per tant, les úniques eines de que disposem per anar avançant en els coneixements de com gestionar aquesta realitat, i si serà possible estendre la vida a d'altres planetes, no és altre que la utilització prioritària del "*racional conscient*" per tal de controlar el "*reptilià*".

Bé..... suposem per un moment que aconseguim treballar amb el racional conscient i controlar el reptilià.

Com podríem acomodar-nos dins del nostre atzucac?.....Tenim sortides? .....Fem tard?

Si ho considerem des del punt de vista cosmològic podríem dir que la vida al planeta té un límit màxim que ve marcat per la pròpia finitud de la nostra estrella vital, el Sol.

Els estudis científics fixen una durada màxima d'uns 4.500 milions d'anys per a les reaccions de fusió del Sol (conversió de Hidrogen en Heli). A partir d'aquest moment el nucli de l'estrella començarà a col·lapsar, augmentarà enormement la seva temperatura i expandirà la seva atmosfera exterior fins el punt de vaporitzar els planetes més propers i possiblement s'acosti al planeta Terra induint temperatures de l'ordre del miler de graus.

Per tant podríem dir que cosmològicament tenim límit però ens queda un bon marge de temps per gaudir d'aquest planeta.

Aquesta limitació però no n'és l'única que pot marcar la fi de la vida al planeta. De fet som vulnerables a qualsevol tipus de desequilibri, cataclisme, impactes de meteorits, moviments tectònics, pèrdua del camp magnètic etc. Però podríem dir que, de moment, no tenim poder de decisió sobre aquests perills, llevat de potenciar els nostres coneixements per no provocar-los i sistemes de vigia per tal de dotar-nos de la màxima alerta i resiliència possible.

Si ho considerem des del punt de vista dels recursos, podríem dir que pràcticament tan sols en disposem d'un de renovable (i tot i així de 4.500 milions d'anys de durada) que és l'energia Solar, i molts de no renovables que corresponen a les quantitats finites dels elements que componen el planeta.

Si tenim en compte que les diferents formes de vida porten milers de milions d'anys evolucionant en el planeta i nosaltres tant sols en som la darrera nouvinguda el darrer minut, sembla de lògica investigar com s'ho han fet els altres per arribar fins nosaltres sense col·lapsar dins l'atzucac.

El secret no és d'altre que adoptar cicles de vida sostenibles, és a dir adaptats als potencials de cada ecosistema, utilitzant l'energia Solar per treballar en cicles tancats vers els recursos finits. Al llarg de milers de milions d'anys les diferents formes de vida han anat seleccionant una xarxa totalment interdependent i en equilibri entre el nombre d'individus, la biodiversitat i l'ús regeneratiu dels recursos de cada ecosistema.

Però això xoca frontalment amb la nostra capacitat infinita de imaginar i desitjar i el nostre enginy per configurar nous escenaris i experimentar noves maneres d'organitzar la nostra vida. El nostre instint, llevat de certes comunitats socials, es revela inconscientment contra la supeditació al medi, fins i tot essent conscients, molts cops, dels greuges.

Podríem dir que estem auto-atrapats entre una capacitat exponencial de reproducció biològica, una capacitat immensa d'utilitzar recursos per transformar els propis ecosistemes i un planeta finit, amb una biosfera i un sistema climàtic que estem desequilibrant fins el punt d'amenaçar la pròpia continuïtat de la vida.

Aquest és el gran atzucac que hem de resoldre.

I ho hem de fer ja mateix, per que el carreró sense sortida s'estreny i comencem a intuir i a patir els primers greuges punyents.

Extinció d'espècies, pèrdua de biodiversitat, noves malalties i contaminacions, migracions massives, lluites per els recursos, i albirem ja l'escassetat de l'aigua neta, d'aliments i també dels recursos energètics de combustibles fòssils i urani en que hem basat el creixement exponencial dels darrers 200 anys.

I en aquest escenari, el nostre sistema *reptilià* entra en alerta reflexa i intenta anular encara més el *racional conscient* i això desorienta encara més els comportaments socials i es produeix tot un *revolutum* de reaccions, posicionaments i veus d'auto defensa.

D'entrada ningú vol admetre la seva corresponsabilitat.

S'alcen veus que qüestionen la suficiència dels recursos per transformar l'insostenible sistema energètic actual vers un de basat en les fonts renovables, però alhora no qüestionem la suficiència per a la super malversació de recursos per armament i maquinaries bèl·liques de destrucció.

Els incendis que estan devorant parts importants de la biosfera del planeta són qualificats de intencionats o culpa dels moviments ecologistes que volen preservar el bosc (quina barbaritat), però mai del desgavell climàtic, les elevades temperatures i els règims d'extrema sequera que estem provocant amb els nostres comportaments.

I dins d'aquest escenari d'esdeveniments, uns opten per acaparar recursos i qui dia passa any empeny, altres decideixen mantenir el seu ritme de consum fins que s'acabi, d'altres decideixen inhibir-se com si res d'això anés amb ells, altres pensen que de moment anem fent i en tot cas ja afrontarem els problemes conforme vagin arribant.

D'altres es senten impotents i opten per viure el seu dia a dia i d'altres es rebel·len de la seva situació i intenten fugir, a qualsevol preu, vers altres recursos menys minvats.

I entretant flueixen també corrents del conscient que alerten i proposen un decreixement, mentre el reptilià entra en alerta i pensa en veu baixa.... !!que decreixin els altres!! o !!jo no tinc per que ser el primer!!

I per trobar sortides dins d'aquests escenaris, a parer meu, tot apunta la necessitat de intentar utilitzar massivament el "*racional conscient*" per corregir les arrels del desgavell, que en la seva major part deriven de l'espiral d'apropiació i malbaratament inútil dels recursos.

I per aquest comès possiblement el primer pas hauria de consistir en reconèixer i assumir personal i col·lectivament les arrels del problema, alhora que repte, i transversalitzar els coneixements a totes les societats que poble el planeta per tal de poder avançar coordinadament en dues línies d'acció bàsiques:

- 1) Anar ajustant la demografia i les activitats humanes als recursos vitals de cada ecosistema, és a dir energia, aigua i depuració dels residus. I dins de l'energia, les captacions de les fonts renovables a l'abast (termosolar, biomassa, biogàs, hidràulica, fotovoltaica, eòlica) i l'alimentació.

- 2) Desviar de manera transversal el màxim esforç i recursos a la investigació i el coneixement, per compartir projecte comú, prioritzant l'ensenyament i la sanitat per tal d'enfortir el conscient, és a dir tot allò que contribueixi a no fer entrar en alerta inconscient el *reptilià*.

Amb això podríem intentar aconseguir un desenvolupament ordenat i còmode per la vida, tranquil·litzant l'instint i deixant treballar el raonament conscient per allargar el temps de sostenibilitat de la vida en el planeta i guanyar temps a entendre i obtenir respostes al pla universal vers aquesta.

Però alhora, cal ser conscients que l'instint pren més protagonisme com més s'estreny l'atzucac ..... Per tant....

Aconseguirem aturar aquesta deriva?

I si no ho aconseguim, ¿ens anirem extingint fins una dimensió insignificant per el planeta, o totalment per deixar pas a noves formes de vida dins d'aquest temps vital de 4.500 milions d'anys?

Sembla evident que si ho aconseguim disposarem de milions d'anys per trobar respostes i noves sortides vers l'ús sostenible dels potencials de cada ecosistema que ocupem, però si no ho aconseguim possiblement haurem perdut, a curt termini, el tren de la vida.

I això no vol dir ni s'ha de mal interpretar mai com un retrocés a sistemes ancestrals de vides passades, ans al contrari per que amb els coneixements i les tecnologies de que avui disposem (i més que disposarem) podem gaudir d'una vida perfectament digna i extensible a totes les societats que poble el planeta.

Deia el filòsof grec Epicur que hem vingut a aquest planeta per ser feliços i a parer meu la felicitat deriva del gaudi de l'equilibri amb els recursos a traves del coneixement cada cop més profund dels ecosistemes, la pròpia vida, els seus orígens i el seu futur.

I per tant cal defugir comportaments que ens instal·lin en l'espiral de continua insatisfacció que ens provoca el consumisme com a objectiu inconscient i que ens arrossega per un corrent cada cop més convuls i turbulent vers les parts més fosques i estretes d'aquest gran atzucac.

I som a temps de sortir d'aquets atzucac?

Jo crec que si més no en tenim les eines i fins i tot sembla ja reiteratiu insistir en les possibilitats alhora que necessitat de canvi.

Però avui ja no es tracta d'anar repetint aquestes idees com en un mantra sinó d'una necessitat urgent d'acció vers l'establiment d'una simbiosi entre territori, energia renovable i economia circular per tal de reduir a mínims la producció i circulació de productes i energia, maximitzant alhora l'intercanvi dels coneixements i la tecnologia.

De nosaltres depèn i bàsicament del bon ús que n'aconseguim fer col·lectivament del racional conscient per consensuar un projecte comú.

Eduard Furró Estany
20 de juliol de 2022.